

Vejviser for discokulturen?

WARHOL: Min interesse for amerikansk popkunst går 25 år tilbage i tiden. I 80'erne og i 90'erne var der ikke det museum i Sydeuropa og i Norden, hvor jeg ikke forsøgte at få et glimt af de sande kunstkonger fra Guds eget land.

Mit særligt udvalgte idol var Andy Warhol (1928-1987). Først i 2007 gik rejsen så til USA, med New York og Washington som selvfølgelig destinationer.

Jeg glædede mig til at møde min ungdoms store stjerner. Stor var overraskelsen. Godt nok havde Museum of Modern Art (MoMa) en stor retrospektiv udstilling med Andy Warhol i 1989, og sikkert er det, at de har en samling af hans værker, men de var åbenbart at finde i museets magasiner, lige netop det år. Heller ingen af de øvrige store museer havde så meget som et eneste af Andy Warhols værker udstillet på dette tidspunkt.

Ikke desto mindre glad er jeg over, at jeg fik set den store udstilling, som Louisiana viste i 2000, som på alle måder kastede lys over Andy Warhols mangfoldige livsværk.

Hvem var han så denne Andy Warhol, som han begyndte at kalde sig i begyndelsen af 50'erne?

Fra fødslen hed han Andrew Warhola.

Han var barn af slovakiske indvandrere, og voksede op i en arbejderklasseforstad til Pittsburgh, i staten Pennsylvania. Allerede som barn og ung var han interesseret i fotografi og tegning, og gik til gratis tegneundervisning på Carnegie Institute.

Som familiens eneste der kom på college, startede han i 1945 på Carnegie Mellon University, hvor han blev uddannet med billedkomposition som hovedfag. Umiddelbart efter studiet flyttede han til New York, hvor han fandt masser af ar-

bejde som reklametegner og illustratør for forskellige magasiner, herunder Vogue, Harper's Bazaar, Glamour og The New Yorker, ligesom han lavede vinduesudstillinger og reklamer for bl.a. Bonwit Teller og I. Miller.

Hans første opgave blev interessant nok, hans egen livsbane in mente, at illustrere en artikel til bladet Glamour med titlen: "Success er et job i New York".

Arbejdet som illustratør og reklametegner gav ham op igennem 50'erne en succesfuld karriere hvor han vandt flere priser fra Art Directors' Club og American Institute of Graphic Arts. Hans første separatudstilling som billedkunstner viste han i 1952 på Hugo Gallery med femten tegninger baseret på Truman Capotes fortællinger. Fire år senere deltog han i sin første gruppeudstilling på Museum of Modern Art. 1953 skabte han sine første illustrerede

bøger "A is an Alphabet" og "Love is a Pink Cake", som han forærede til sine kunder, og i 1957 var han så langt fremme i karrieren som illustratør, at han skabte firmaet Andy Warhol Enterprises. 1960 blev et vendepunkt i Andy Warhols liv. Det var året hvor han skabte sine første malerier baseret på reklamer og tegneserier,

som han fremstillede ved at forstørre og overføre de oprindelige billeder til lærredet med et episkop, malerier som han viste i et udstillingsvindue i stormagasinet Bonwit Teller. En af hans mest berømte serie af malerier af Campbell's suppe blev vist i Ferus Gallery i Los Angeles i 1962. Året efter indrettede Andy Warhol atelier i New York, som fik navnet The Factory. Udover malerier og skulpturer af æsker begyndte han at arbejde i nye medier, han producerede grammofonplader, The Velvet Underground og film. Nogen af hans mest kendte film er blevet klassikere indenfor genren undergrundsfilm. Herunder The Chelsea Girls, Blow Job og Empire.

1968 blev dog et skæbnens år for Andy Warhol, en af hans bekendte, forfatteren Valerie Solanas kom ind på The Factory og skød Andy Warhol, hvilket nær havde kostet ham livet.

Hun havde dannet en organisation SCUM (Society for Cutting Up Men), og hendes begrundelse for handlingen var, at Andy Warhol var en mand, og at han havde stor indflydelse på hendes liv.

Måske var det snarere en hævnakt, fordi Andy Warhol havde afvist et af hendes filmanuskripter, som Bo Nilsson skriver i Louisiana Revy i Nr. 2 i 2000.

Efter dette attentat ændrede ånden i The Factory sig fuldstændig. Han flyttede atelieret til en anden del af

New York, og der blev kontrol og reception, som i så mange andre virksomheder.

Fra nu af, skulle et besøg bookes.

Bo Nilsson argumenterer endvidere for, at Andy Warhol var med til at skabe tidsånden i 70'erne og 80'erne, som en særlig repræsentant for discokulturen. Og for at han, i modsætning til mange af sine samtidige, ikke forsøgte at fortælle noget, men at være samtidig med sit publikum. Ikke mindst hjulpet af sin fantastiske evne til at lytte. Lytte til sin tids stemmer.

Symbolsk synger Lou Reed på den første lp med Velvet Underground: "I'll be your mirror, reflect what you are in case you don't know".

Andy Warhol forsøgte med andre ord at være vores spejl. What you see, is what you get, som han flere gange udtrykte det.

Andy Warhol døde 58 år efter en galdestensoperation.

I Pittsburgh ligger et museum for Andy Warhol, verdens største enmandsmuseum.

MARIA STENSGÅRD POULSEN er cand. mag. i kunsthistorie og dansk, Aarhus Universitet 2009. Censor i billedkunst og dansk ved Lærer og Pædagoguddannelsen. Skribent ved North Art Magazine.

